

Reflections on the Slavs and Their Relations in Czech and Slovak Interwar History Textbooks

Pavol Matula

Abstract:

This conference paper focuses on the analysis of how the Slavs and their mutual relations were presented in official school history textbooks used in Czechoslovakia during the interwar period. The aim of the paper is to uncover the image of Slavic identity, unity, and historical role as conveyed to young generations within the broader effort to shape Czechoslovak national consciousness.

The research is based on a qualitative analysis of selected history textbooks approved by the Ministry of Education of the Czechoslovak Republic and compares the approaches of Czech and Slovak authors to the interpretation of Slavic history. Special attention is paid to topics such as the origins of Slavic history, Great Moravia, the idea of Slavic mutuality, the relationship with Russia and other Slavic nations, as well as how the roles of Czechs and Slovaks were reflected within the "Slavic world." Equally important is the comparison of attitudes toward non-Slavic nations historically and geographically connected with Czechs and Slovaks, particularly Germans and Hungarians.

The paper also addresses the political and ideological factors that influenced the selection and interpretation of historical material, especially in the context of building a new state in which the unity of Czechs and Slovaks was a key ideological element. The results of the analysis reveal not only the didactic and ideological intentions of textbook authors but also the broader contemporary discourses on nation, identity, and history that shaped the collective historical consciousness of an entire generation of students.

Reflexia Slovanov a ich vzťahov v českých a slovenských medzivojnových učebniciach dejepisu

Pavol Matula

Abstrakt:

Príspevok sa zameriava na analýzu spôsobu, akým boli prezentovaní Slovania a ich vzájomné vzťahy v oficiálnych školských učebniciach používaných v Československu v období medzi dvoma svetovými vojnami. Cieľom prednášky je odhaliť, aký obraz slovanskej identity, jednoty a historickej úlohy bol sprostredkovaný mladým generáciám v rámci snahy o formovanie československého národného povedomia.

Výskum sa opiera o kvalitatívnu analýzu vybraných učebníc dejepisu schválených československým ministerstvom školstva a porovnáva prístupy českých a slovenských autorov k výkladu dejín Slovanov. Osobitná pozornosť je venovaná témam ako je počiatok slovanskej histórie, Veľká Morava, idea slovanskej vzájomnosti, vzťah k Rusku a iným

slovanským národom, ako aj spôsob, akým sa reflektovalo postavenie Čechov a Slovákov v rámci „slovanského sveta“. Nemenej dôležité je porovnanie pomeru k iným neslovanským národom, s ktorými boli Česi a Slováci historicky a geograficky prepojení, predovšetkým k Nemcom a Maďarom.

Prednáška sa zároveň zaoberá politickými a ideologickými faktormi, ktoré ovplyvňovali výber a interpretáciu historického materiálu, najmä v kontexte budovania nového štátu, v ktorom bola jednota Čechov a Slovákov kľúčovým ideologickým prvkom. Výsledky analýzy odhaľujú nielen didaktické a ideologické zámery autorov učebníc, ale aj širšie dobové diskurzy o národe, identite a histórii, ktoré formovali kolektívne historické vedomie celej generácie žiakov.